Пад бруто домаћег производа у 2009. био је 6,2, уместо 3,1 одсто, као што је гласила претходна процена државне статистике, што захтева преиспитивање садашњих могућности земље и изгледа за даљи развој

Економска стварност наше земље је много неповољнија него што се до сада мислило, указао је јуче Стојан Стаменковић, сарадник Економског института у Београду.Вредност бруто домаћег производа у 2009. години у поређењу са 2008. била је мања за 6,2 одсто, коначан је податак Републичког завода за статистику, што је двоструко више од претходно процењених 3,1 одсто, саопштио је Стаменковић на јучерашњем скупу економиста на београдском Економском факултету, где се расправљало о учинку реформи и транзиције у Србији и земљама западног Балкана.

Према његовим речима, а на основу детаљних финансијских података из завршних рачуна, државна статистика је изменила и раније процењене вредности БДП у текућим ценама за 2007. и 2008. годину, што ствара објективнију слику о нашим материјалним могућностимаи изгледима за даљи развој.

– Измене у обрачунатом БДП-у за 2009. и процењеном за 2010. превазилазе значај методологије – рекао је Стаменковић, указујући на неопходност многих преиспитивања.

Како је казао, вредност номиналног бруто домаћег производа у 2009. години знатно је мања од уграђене у државни буџет за 2010. и пројекцију буџета за 2011. годину. Поред тога, на основу претходно процењеног пада БДП у 2009. од 3,1 одсто сачињена је и пројекција могућих дефицита у фискалним правилима за наредне године, као и могућност развоја земље до 2020. године.

– Коначан податак о паду бруто домаћег производа у 2009. години повећава и раније процењен удео спољнотрговинског дефицита у БДП, али и спољног дуга и буџетског

дефицита, а терет садашњег јавног дуга у девизама знатно је већи него што се мислило – указао је Стаменковић.

Коначна процена пада БДП у 2009. години намеће потребу преиспитивања фискалне одрживости као и могућности државе да се у наредним годинама додатно задужује, рекао је Стаменковић, имајући у виду да ће одлив девиза за отплату приспелих рата до краја 2013. бити већи од очекиваног прилива.

Под знаком питања суочекиване могућности јавне потрошње, односно издвајања државе за здравство, школство и друге јавне службе. Стаменковић сматра да ће државна потрошња морати да опада до краја 2015. године.

– У овој години укупна потрошња државе мораће да се смањи до један одсто, а до 2020. укупно 3,6 процената, док би укупна потрошња домаћинстава порасла за 4,1 одсто – рекао је Стаменковић. – Потребан нето прилив страних директних инвестиција са концесијама до краја ове деценије процењујемо на 26 милијарди евра, укупан прилив кредита на 13,5 милијарди евра, док је вредност неопходних инвестиција 100 милијарди евра.

То је услов, додао је он, да се обезбеди одрживост спољног дуга, који је, иначе, сада достигао око 23 милијарде евра.

Разлику између збира очекиваних страних улагања и кредита до краја 2020. и неопходних инвестиција од 100 милијарди евра требало би да надомести домаћа штедња, додао је Стаменковић и нагласио да до краја деценије просечан годишњи економски раст мора бити већи од три одсто. У супротном, расположиве девизне резерве би се потрошиле за три-четири године, уз велики пад вредности динара, неизбежан раст инфлације, после чега обавезно долази стезање каиша.

Стаменковић је закључио да наша економска стварност указује да се не могу избећи реформе пореског система, социјалних функција државе и укупног јавног сектора.

А. Микавица

(Политика, 8.5.2011)